

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Βρυξέλλες, 1 Οκτωβρίου 2002 (04.10)
(OR. en)

CONV 307/02

WG VII 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της :	Γραμματείας
προς :	την Ομάδα εργασίας VII «Εξωτερική Δράση»
Θέμα :	Σύνοψη των εργασιών της συνεδρίασης της 24ης-25ης Σεπτεμβρίου 2002

I Έναρξη της συνεδρίασης

1. Ο Αντιπρόεδρος κ. Dehaene (Πρόεδρος της Ομάδας εργασίας) κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και ενημέρωσε τα μέλη για ορισμένες πρακτικές ρυθμίσεις. Ανέφερε ότι η διερμηνεία από άλλη γλώσσα εκτός της γαλλικής ή της αγγλικής θα μπορούσε να παρασχεθεί εάν ήταν απολύτως αναγκαία, ζήτησε να υποβληθούν γραπτές εισηγήσεις για τα θέματα που συζητά η Ομάδα και κάλεσε τα μέλη να περιορίσουν τον αριθμό των βοηθών που παρακολουθούν τις εργασίες των συνεδριάσεων σε ένα άτομο ανά μέλος. Εξέφρασε δε την ελπίδα ότι στις μελλοντικές συνεδριάσεις θα είναι παρόντα περισσότερα μέλη, πράγμα σημαντικό για την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας των εργασιών της Ομάδας.
2. Ο Πρόεδρος της Ομάδας παρουσίασε τη σχολιασμένη εντολή, όπως αυτή περιέχεται στο έγγραφο CONV 252/02, καθώς και το πρόγραμμα εργασιών και υπενθύμισε ότι το έγγραφο προβληματισμού για την εξωτερική δράση (CONV 161/02) και τα αποτελέσματα της συζήτησης που ακολούθησε στην ολομέλεια (CONV 200/02) θα αποτελέσουν τη βάση για τη συζήτηση στην Ομάδα. Θα παρασχεθούν επίσης κι άλλα σημειώματα για επί μέρους θέματα.
3. Ενημέρωσε δε την Ομάδα ότι προετοιμάζονται οι ακροάσεις του Υπατου Εκπρόσωπου κ. Solana και των Επιτρόπων κ.κ. Patten, Lamy και Nielson. Ένα μέλος πρότεινε να κληθεί κάποιος από τους ειδικούς εντεταλμένους της ΕΕ (αναφέρθηκε σχετικά το όνομα του κ. Miguel Moratinos). Ένα άλλο μέλος πρότεινε να ληφθούν επίσης στοιχεία από ένα ή περισσότερα Υπουργεία Εξωτερικών.

II Συζήτηση για τα κοινά συμφέροντα και γενικότερα θέματα

4. Η Ομάδα δέχτηκε με ικανοποίηση το εύρος της εντολής και συμφώνησε με την προτεινόμενη προσέγγιση. Στη συζήτηση που ακολούθησε, τα μέλη πραγματοποίησαν ανταλλαγή απόψεων για τα κοινά συμφέροντα καθώς και για άλλα θέματα που περιλαμβάνονται στην εντολή. Από τη συζήτηση προέκυψαν οι ακόλουθες γενικές παρατηρήσεις και τα εξής ειδικότερα θέματα :

Γενικές παρατηρήσεις

5. Η Ομάδα έκρινε ότι η ΕΕ θα πρέπει πρώτα να εξετάσει τους στόχους που θα είχε μια κοινή πολιτική και μετά να συζητήσει τον τρόπο εφαρμογής της και τις θεσμικές πτυχές. Η χάραξη κοινής πολιτικής δεν είναι δυνατόν να αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά θα πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των στόχων που επιδιώκει η ΕΕ και να καθοριστεί βάσει αυτών.
6. Υπήρξε γενική παραδοχή ότι οι διάφοροι τομείς που καλύπτονται από την εξωτερική δράση της ΕΕ απαιτούν διαφορετικές ρυθμίσεις και διαδικασίες λήψεως αποφάσεων. Η θέσπιση μιας ενιαίας προσέγγισης ή διαδικασίας λήψεως αποφάσεων που θα καλύπτει όλους τους τομείς δεν θεωρείται ρεαλιστική.
7. Κατά την εξέταση του πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί το σημερινό σύστημα, θα πρέπει κατ' αρχάς να εξεταστεί η πρόοδος που έχει επιτευχθεί μέχρι στιγμής στους διάφορους τομείς. Ορισμένες πρακτικής φύσεως διευθετήσεις, που δεν θα επέφεραν μεταβολές στις Συνθήκες, θα μπορούσαν να αποδειχθούν πολύ χρήσιμες. Ορισμένα μέλη ανέφεραν ότι κατά τη γνώμη τους η πρόοδος που έχει σημειωθεί στον τομέα της ΚΕΠΠΑ δεν έχει γίνει πλήρως αντιληπτή.
8. Όλοι παραδέχονται ότι η συλλογική δράση στη διεθνή σκηνή εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πολιτική βούληση και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό αληθεύει ιδίως για την εξωτερική πολιτική, την οποία τα μέλη της Ομάδας θεωρούν ως καίριας σημασίας στοιχείο της εθνικής κυριαρχίας. Στη συνάρτηση αυτή, ορισμένα μέλη εξέφρασαν αμφιβολίες για τη χρήση της ειδικής πλειοψηφίας στον τομέα αυτό (βλ. παρακάτω).
9. Οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών δεν συνιστούν υποχρεωτικά αδυναμία. Η ειδική κατάσταση και οι ειδικές σχέσεις των κρατών μελών με τρίτες χώρες και περιοχές θα μπορούσαν να αποτελέσουν πλεονέκτημα για την περαιτέρω ανάπτυξη της κοινής δράσης της ΕΕ. Η αύξηση της προσφυγής στην «εποικοδομητική αποχή» και στην «ενισχυμένη συνεργασία» αναφέρθηκε ως τρόπος πρόληψης του κινδύνου να καταστούν οι διαφορές

περιοριστικός παράγοντας της συλλογικής δράσης. Οι διαφορές αυτές αποτελούν πρόκληση όσον αφορά τον καθορισμό των κοινών συμφερόντων. Για μερικά μέλη αυτό σημαίνει ότι τα συμφέροντα δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν παρά μόνο συλλογικά, ενώ άλλα μέλη πιστεύουν ότι το καθήκον αυτό πρέπει να ανατεθεί σε ένα κεντρικό σημείο στις Βρυξέλλες (βλ. παρακάτω).

Ειδικότερα θέματα

10. Κατά τη συζήτηση του πώς θα μπορούσε η ΕΕ να προσδιορίσει ποια είναι τα κοινά συμφέροντα και να καθορίσει προτεραιότητες, αρκετά μέλη τόνισαν ότι είναι ανάγκη να προσδιοριστούν καλύτερα οι βασικοί στόχοι της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Ένα μέλος υπογράμμισε ότι για να αποκτήσει η ΕΕ κοινή εξωτερική πολιτική, θα πρέπει πρώτα να καταστεί σαφές ποια είναι η προστιθέμενη αξία της. Ένα άλλο μέλος ήταν της γνώμης ότι η ΕΕ πρέπει να προβεί σε μια «διακήρυξη αρχών» στην οποία θα διευκρινίζει για το ευρύ κοινό και για τους εταίρους της ποιοι είναι οι γενικοί στόχοι και οι βασικές αρχές της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Μια τέτοια διακήρυξη θα πρέπει να περιέχει τρία βασικά στοιχεία – την ειρήνη, την ανεξαρτησία και την αλληλεγγύη (βλ. το έγγραφο του κ. Lamassoure που διανεμήθηκε κατά τη συνεδρίαση και το οποίο θα κυκλοφορήσει συντόμως). Προτάθηκε επίσης να πραγματοποιεί κατ' έτος η ΕΕ μια συζήτηση για τους στρατηγικούς στόχους της εξωτερικής της δράσης. Ως προς το θέμα αυτό έγινε η υπενθύμιση ότι η Επιτροπή καθιέρωσε ένα ετήσιο έγγραφο για τις στρατηγικές προτεραιότητες και ότι το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων πραγματοποίησε μια συζήτηση για την εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Και οι δύο αυτές πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω στα πλαίσια μιας ευρύτερης ετήσιας συζήτησης. Ορισμένα μέλη επισήμαναν ότι τα κοινά συμφέροντα πρέπει να καθορίζονται συλλογικά, ενώ άλλα μέλη ζήτησαν να ενισχυθεί ο ρόλος των θεσμικών οργάνων που προασπίζονται τα κοινά συμφέροντα, μεταξύ άλλων με τη μεγαλύτερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη συζήτηση για την εξωτερική πολιτική. Αναφέρθηκε επίσης η δυνατότητα να δοθούν στον Υπάτο Εκπρόσωπο μεγαλύτερες εξουσίες στον καθορισμό και στην υπεράσπιση των κοινών συμφερόντων στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής.
11. Η Ομάδα πραγματοποίησε μια σύντομη ανταλλαγή απόψεων για το κατά πόσον απαιτείται να διευκρινιστεί στη Συνθήκη το εύρος της εξωτερικής δράσης της ΕΕ ώστε να καταστούν σαφέστερες οι εξωτερικές αρμοδιότητες της Κοινότητας που απορρέουν από τις εσωτερικές της αρμοδιότητες. Ορισμένα μέλη υπογράμμισαν ότι θα πρέπει να διερευνηθεί πώς θα μπορούσαν αυτές οι εσωτερικές αρμοδιότητες να διευκρινιστούν καλύτερα.
12. Η Ομάδα πραγματοποίησε επίσης ανταλλαγή απόψεων και για το πώς θα μπορούσε να βελτιωθούν η αποτελεσματικότητα, ο συντονισμός και η συνοχή της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Τονίστηκε ότι εάν η ΕΕ επιθυμεί να αποκτήσει μια πραγματική κοινή εξωτερική πολιτική και να μπορεί να επηρεάζει τις επί τόπου εξελίξεις, θα πρέπει να αποκτήσει επαρκή μέσα και

πόρους. Τα μέλη συμφωνούν ότι είναι όλο και πιο δύσκολο στην πράξη να υπάρξει διαχωρισμός των διαφόρων τομέων της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Η ΕΕ πρέπει να είναι σε θέση να αναπτύσσει ένα ευρύ φάσμα διαθέσιμων μέσων για την επίτευξη των κοινών στόχων. Απαιτείται μια συνολική προσέγγιση τόσο στη χάραξη πολιτικής όσο και ως προς τα μέσα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Στη συνάρτηση αυτή τονίστηκε ότι είναι ανάγκη να ενισχυθεί ο συντονισμός μεταξύ του Ύπατου Εκπροσώπου και του (ή των) Επιτρόπου(-των) εξωτερικών σχέσεων. Μερικά μέλη ζήτησαν να συγχωνευθούν τα καθήκοντα του Ύπατου Εκπροσώπου και του Επιτρόπου εξωτερικών σχέσεων, αλλά άλλα μέλη τόνισαν ότι χρειάζεται προσοχή ως προς το θέμα αυτό και ότι απαιτείται να εξεταστούν οι επιπτώσεις λεπτομερέστερα. Ένα μέλος πρότεινε να εξεταστεί για ποιο λόγο δεν χρησιμοποιείται συχνότερα το μέσο των κοινών στρατηγικών και κάποιο άλλο μέλος επισήμανε τις ανακολουθίες μεταξύ της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας και της αγροτικής πολιτικής της.

13. Ορισμένα μέλη διατύπωσαν την άποψη ότι η ύπαρξη ενός Προέδρου της ΕΕ θα βοηθούσε στη μεγαλύτερη προβολή και στη συνέχεια της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Ορισμένα μέλη πρότειναν να συσταθεί ένα Συνέδριο (congress) αποτελούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια το οποίο θα επιφορτισθεί με την εκλογή του Προέδρου της ΕΕ. Σύμφωνα με την πρόταση αυτή, ο Πρόεδρος θα εκπροσωπεί την ΕΕ στο υψηλότερο διεθνές επίπεδο και ο Ύπατος Εκπρόσωπος θα ενεργεί ως Υπουργός Εξωτερικών της ΕΕ και θα προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών/Γενικών Υποθέσεων.
14. Αναγνωρίστηκε από όλους το γεγονός ότι η δημιουργία της θέσης του Ύπατου Εκπροσώπου υπήρξε ιδιαίτερα χρήσιμη. Αρκετά μέλη θεωρούν ότι ο Ύπατος Εκπρόσωπος πρέπει (να συνεχίσει) να εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ενώ ορισμένα πρότειναν να ζητείται στη διαδικασία αυτή και η γνώμη του Προέδρου της Επιτροπής. Προτάθηκε επίσης να διαχωριστούν τα καθήκοντα του Ύπατου Εκπροσώπου από αυτά του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου ώστε να μπορέσει ο Ύπατος Εκπρόσωπος να αφιερωθεί αποκλειστικά στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Για να εξασφαλιστεί η συνοχή της ΚΕΠΠΑ με τους υπόλοιπους τομείς εξωτερικής δράσης της ΕΕ, αρκετά μέλη πρότειναν να συμμετέχει ο Ύπατος Εκπρόσωπος στις συνεδριάσεις της Επιτροπής όταν συζητείται η εξωτερική δράση της ΕΕ. Προτάθηκε επίσης να έχει ο Ύπατος Εκπρόσωπος το δικαίωμα να υποβάλλει προτάσεις παράλληλα με τα κράτη μέλη και την Επιτροπή. Αρκετά μέλη τάχθηκαν υπέρ της ανάπτυξης κοινών πρωτοβουλιών του Ύπατου Εκπροσώπου και του(των) Επιτρόπου(-ων) εξωτερικών σχέσεων. Ζητήθηκε επίσης από ορισμένα μέλη να έχει το δικαίωμα ο Ύπατος Εκπρόσωπος να χρησιμοποιεί απ' ευθείας τις υπηρεσίες της Επιτροπής και τις αντιπροσωπίες της στις τρίτες χώρες.

15. Πολλά μέλη τόνισαν ότι είναι ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι ο Ύπατος Εκπρόσωπος έχει στη διάθεσή του επαρκείς πόρους. Τονίστηκε επίσης ότι χρειάζεται να ενισχυθεί η ικανότητα σχεδιασμού και ανάλυσης και ορισμένα μέλη πρότειναν ως προς το θέμα αυτό να δημιουργηθεί μια ενισχυμένη μονάδα πολιτικής στην υπηρεσία τόσο του Ύπατου Εκπροσώπου όσο και της Επιτροπής. Τονίστηκε εξ άλλου ότι είναι ανάγκη να εξεταστεί το πώς θα επιτευχθεί μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ στόχων και μέσων. Η πολυπλοκότητα των διαδικασιών χρησιμοποίησης των υπαρχόντων πόρων επίσης υπογραμμίστηκε ιδιαίτερα. Προτάθηκε να εξετάσει η Ομάδα την κατάσταση που επικρατεί σε σχέση με τη χρηματοδότηση και ιδίως τη δυνατότητα δημιουργίας ενός «κεφαλαίου εκκίνησης».
16. Η Ομάδα συζήτησε το ενδεχόμενο να διευκολυνθεί η διαδικασία λήψεως αποφάσεων με την επέκταση της εφαρμογής της ειδικής πλειοψηφίας σε ορισμένους τομείς της εξωτερικής πολιτικής ή με τη δυνατότητα προσφυγής στην εποικοδομητική αποχή. Αρκετά μέλη είναι της γνώμης ότι η εξωτερική πολιτική δεν αποτελεί τομέα για τον οποίο θα πρέπει να διεξάγεται ψηφοφορία, ιδίως όσον αφορά ενέργειες που απαιτούν την ανάπτυξη δυνάμεων. Τονίστηκε ότι η διεξαγωγή ψηφοφορίας δεν μπορεί να αποτελεί τον γενικό κανόνα και ότι επιβάλλεται να επιδιώκεται συναίνεση. Ορισμένοι τάσσονται υπέρ του καθορισμού μιας αρχής στον τομέα αυτό, η οποία θα ενεργεί υπό την ευθύνη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, θα είναι αρμόδια για τις αναγκαίες εξωτερικές επαφές και θα έχει τη δυνατότητα να αναπτύσσει δράση. Άλλοι τάσσονται υπέρ της αύξησης των τομέων στους οποίους θα μπορούν να λαμβάνονται αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία. Μερικοί πρότειναν να εξετάσει η Ομάδα περισσότερο λεπτομερώς διάφορες υποθέσεις ώστε να διερευνήσει σε ποιους επί πλέον τομείς ή σε ποιες περιπτώσεις θα μπορούσαν ενδεχομένως να λαμβάνονται αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία. Προτάθηκε επίσης να εξετάσει περαιτέρω η Ομάδα τις δυνατότητες προσφυγής στην εποικοδομητική συνοχή καθώς και τη δυνατότητα ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ ορισμένων κρατών μελών σε συγκεκριμένους τομείς. Μερικά μέλη της Ομάδας προέβλεψαν το επιχείρημα ότι η εξωτερική δράση της ΕΕ πρέπει να αντικατοπτρίζει τις διαφορετικές αρμοδιότητες της ΕΕ και της Κοινότητας στους διάφορους τομείς και ότι απαιτείται να αναγνωριστεί ότι η μεν κοινοτική μέθοδος πρέπει να χρησιμοποιείται σε ορισμένους τομείς, το δε διακυβερνητικό μοντέλο είναι καταλληλότερο για άλλους.

III Άλλα θέματα

Ο Πρόεδρος της Ομάδας επέστησε την προσοχή των μελών στην τελική έκθεση της Ομάδας εργασίας «Νομική Προσωπικότητα» η οποία θα υποβληθεί στη σύνοδο της ολομέλειας στις 3-4 Οκτωβρίου, και ιδίως στο κεφάλαιο που αναφέρεται στις επιπτώσεις στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων.